

Monika Dudzisz-Śledź¹, Piotr Wysocki²

¹Klinika Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków, Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie

²Katedra i Klinika Onkologii, Collegium Medicum, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Wybrane doniesienia literaturowe

ASCO 2019 — enzalutamid dodany do standardowej terapii poprawia rokowanie chorych na przerzutowego, wrażliwego na kastrację raka gruczołu krokowego w 1. linii leczenia

Celem badania III fazy ENZAMET była ocena korzyści z dodania enzalutamidu do standardowego leczenia 1. linii u chorych na uogólnionego, wrażliwego na kastrację raka gruczołu krokowego. Wstępnie badanie miało porównać enzalutamid skojarzony z depryzacją androgenową z klasyczną maksymalną blokadą androgenową (MAB, *maximal androgen blockade*). Po opublikowaniu wyników badania CHAARTED zmodyfikowano protokół, dopuszczając równoległe stosowanie chemioterapii opartej na docetakselu. Stosowanie docetakselu było jednym z kryteriów stratyfikacyjnych w badaniu. Do badania zakwalifikowano 1125 chorych, których przydzielano losowo w stosunku 1:1 do ramienia eksperymentalnego oraz kontrolnego. Zastosowanie enzalutamidu wiązało się ze znamiennej (33%) redukcją względnego ryzyka zgonu [hazard względny (HR, *hazard ratio*) = 0,67; 95-procentowy przedział ufności (CI, *confidence interval*) 0,52–0,86], a odsetki przeżyć 3-letnich wynosiły 80% (enzalutamid) i 72% (MAB). Enzalutamid pozwolił również na znamienne zmniejszenie względnego ryzyka progresji biochemicznej — o 61% (HR = 0,39; 95% CI 0,33–0,47) oraz klinicznej — o 60% (HR = 0,4; 95% CI 0,33–0,49). W ramieniu z enzalutamidem częściej odnotowywano działania niepożądane w stopniach G3/4, takie jak osłabienie, utrata przytomności, neutropenia, nadciśnienie tętnicze. W ramieniu z enzalutamidem częściej obserwowano neuropatię po zastosowaniu docetakselu niż w ramieniu kontrolnym.

Komentarz

W odróżnieniu od badań LATTITUDE i STAMPEDE oceniających korzyść z dodania octanu abirteronu do kastracji farmakologicznej, które prowadzono przed

erą stosowania docetakselu w 1. linii leczenia zaawansowanego wrażliwego na kastrację raka prostaty, badanie ENZAMET przeprowadzono w innych warunkach. Stosowanie docetakselu zostało dopuszczone praktycznie na samym początku badania i służyło dodatkowo jako czynnik stratyfikujący. Docetaksel zastosowano u około 45% chorych. Tak jak można było się spodziewać, dodanie silnego blokera receptora androgenowego pozwoliło uzyskać wyraźnie wyższe korzyści w porównaniu z klasyczną MAB. Jedną z ważniejszych kwestii w badaniu ENZAMET jest możliwość oceny korzyści klinicznych z zastosowania skojarzenia enzalutamidu z docetakselem. Analiza tej podgrupy (503 chorych) wskazuje, że dołączenie enzalutamidu do aktualnego standardu (ADT + docetaksel) nie przekłada się na poprawę czasu przeżycia całkowitego (HR = 0,9; 95% CI 0,62–1,31), w odróżnieniu od chorych nieotrzymujących docetakselu, u których obserwuje się znamiennej, 47-procentową redukcję względnego ryzyka zgonu (HR = 0,53; 95% CI 0,37–0,75). Powyższe dane wskazują, że docetaksel pozostaje standardowym lekiem w 1. linii leczenia masywnie rozsialego (zgodnie z kryteriami CHAARTED), wrażliwego na kastrację raka gruczołu krokowego, a nowoczesne leki hormonalne mogą być stosowane zamiast docetakselu, ale nie razem z tym lekiem.

Źródła

1. Davis ID, Martin AJ, Stockler MR, et al. Enzalutamide with standard first-line therapy in metastatic prostate cancer. *New Engl J Med*. 2019; doi: 10.1056/NEJMoa1903835.
2. Sweeney C, Martin AJ, Zielinski RR, et al. Overall survival (OS) results of a phase III randomized trial of standard-of-care therapy with or without enzalutamide for metastatic hormone-sensitive prostate cancer (mHSPC): ENZAMET (ANZUP 1304), an ANZUP-led international cooperative group trial. *J Clin Oncol*. 2019; 37 (suppl; abstr LBA2).

ASCO 2019 — indukcyjna chemioterapia przed chemioradioterapią poprawia rokowanie chorych na raka nosogardła

Do badania III fazy przeprowadzonego w Azji (Chiny, Singapur) zakwalifikowano 480 chorych na miejscowo zaawansowanego raka nosogardła, których przydzielono losowo w stosunku 1:1 do ramienia eksperymentalnego [chemioterapia indukcyjna (trzy 21-dniowe cykle cisplatyna 80 mg/m² d. 1. + gemcytabina 1000 mg/m² d. 1., 8.), a następnie chemioradioterapia (standardowa radioterapia IMRT (*intensity modulated radiation therapy*) + 3 × cisplatyna 100 mg/m² co 3 tygodnie] lub kontrolnego (samodzielna chemioradioterapia). Pierwszorzędowym punktem końcowym był czas przeżycia wolny od nawrotu (RFS, *relapse free survival*), drugorzędowymi punktami końcowymi były m.in. czas przeżycia całkowitego (OS, *overall survival*) i bezpieczeństwo. Po okresie obserwacji wynoszącym 42,7 miesiąca odsetki 3-letnich przeżyć wolnych od nawrotu wynosiły 85,3% (chemioterapia indukcyjna) vs. 76,5% (ramię kontrolne), co przekładało się na prawie 50-procentową redukcję względnego ryzyka nawrotu (HR = 0,51; p = 0,001). Odsetek 3-letnich przeżyć całkowitych wyniósł 94,6% (chemioterapia indukcyjna) vs. 90,3% (kontrola), co przełożyło się na prawie 60-procentową redukcję względnego ryzyka zgonu (HR = 0,43; 95% CI 0,24–0,77). Wczesne działania niepożądane w stopniach nasilenia G3/4 były obserwowane częściej w ramieniu eksperymentalnym — 75,7% vs. 55,7% (ramię kontrolne), co było związane ze stosowanym leczeniem indukcyjnym (neutropenia, trombocytopenia, niedokrwistość, nudności i wymioty). Z kolei późne działania niepożądane w stopniach G3/4 obserwowano częściej w ramieniu kontrolnym — 11,4% vs. 9,2%.

Komentarz

W leczeniu radykalnym nowotworów głowy i szyi od dawna nie obserwowano istotnego postępu. Co więcej, wysoka aktywność inhibitorów punktów kontrolnych układu immunologicznego w leczeniu zaawansowanych raków głowy i szyi nie została jeszcze potwierdzona w odniesieniu do raków nosogardła.

Radiochemioterapia jest bardzo aktywną strategią leczenia chorych na miejscowo zaawansowanego raka nosogardła, pozwalającą na uzyskanie wysokich wskaźników pełnego wyleczenia. Zastosowanie krótkiej chemioterapii indukcyjnej o znanym i relatywnie umiarkowanym profilu toksyczności pozwala znamienne poprawić rokowanie chorych. Redukcja względnego ryzyka zgonu o prawie 60% jest rzadko obserwowanym osiągnięciem, stwierdzanym ostatnio najczęściej w odniesieniu do bardzo efektywnych terapii ukierunkowanych molekularnie. W przypadku raka nosogardła okazało się, że znane od dekad leki cytotoksyczne, zastosowane w odpowiedni sposób, potrafią spowodować bardzo liczne korzyści. Leczenie indukcyjne chorych na miejscowo zaawansowanego raka nosogardła powinno się stać standardem praktyki klinicznej.

Źródła

1. Zhang Y, Chen L, Hu GQ, et al. Gemcitabine and cisplatin induction chemotherapy in nasopharyngeal carcinoma. *New Engl J Med*. 2019; doi: 10.1056/NEJMoa1905287.
2. Ma J, Zhang Y, Sun Y, et al. Gemcitabine and cisplatin (GP) induction chemotherapy (IC) plus concurrent chemoradiotherapy (CCRT) versus CCRT alone in locoregionally advanced nasopharyngeal carcinoma (NPC): A phase 3, multicenter, randomized controlled trial. *J Clin Oncol*. 2019; 37 (suppl; abstr 6003).

ASCO 2019 — skuteczność i bezpieczeństwo terapii skojarzonej niwolumabem z ipilimumabem u chorych na czerniaka z objawowymi przerzutami do mózgowia. Wyniki badania CheckMate 204

Podczas kongresu ASCO 2019 Hussein Abdul-Hasan Tawbi przedstawił wyniki badania CheckMate 204 w części poświęconej ocenie skuteczności i bezpieczeństwa terapii skojarzonej niwolumabem z ipilimumabem u chorych na czerniaka z przerzutami do mózgowia oraz zaktualizowane wyniki części poświęconej ocenie tego skojarzenia u chorych z przerzutami bezobjawowymi. Badanie CheckMate 204 (NCT02320058) to badanie kliniczne II fazy, w którym uczestniczyli chorzy na czerniaka z przerzutami do mózgowia (co najmniej 1 mierzalny,

wcześniej niepoddawany radioterapii przerzut). Chorzy byli włączani do dwóch podgrup: kohorty A, do której należały osoby bez objawów neurologicznych, nieprzyjmujące steroidów (kohorta chorych z bezobjawowymi przerzutami do mózgowia), lub kohorty B, do której należały osoby z objawami neurologicznymi, niezależnie od tego, czy otrzymywały steroid czy też nie. Chorzy z obu podgrup otrzymywali NIVO (niwolumab) w dawce 1 mg/kg mc. + IPI (ipilimumab) w dawce 3 mg/kg mc. co 3 tygodnie (4 podania), a następnie NIVO w dawce

3 mg/kg mc. co 2 tygodnie do wystąpienia progresji choroby lub toksyczności leczenia. Pierwszorzędownym punktem końcowym był wskaźnik korzyści klinicznej w ośrodkowym układzie nerwowym (CBR, *intracranial clinical benefit rate*; liczba chorych, którzy uzyskali odpowiedź częściową, całkowitą lub stabilizację choroby ≥ 6 miesięcy). W kohorcie A po okresie obserwacji trwającym 20,6 miesiąca CBR wyniósł 58,4%, w kohorcie B zaś po okresie obserwacji 5,2 miesiąca — 22,2%. Związane z leczeniem zdarzenia niepożądane w stopniu 3. i 4. obserwowano u 54% chorych w kohorcie A i u 56% chorych w kohorcie B. Związane z leczeniem zdarzenia niepożądane w stopniu 3. i 4. dotyczące układu nerwowego wystąpiły u — odpowiednio — 7 i 17% chorych.

Komentarz

Przerzuty do mózgowia stanowią główną przyczynę zgonów chorych na czerniaka. U ponad połowy chorych na czerniaka w przebiegu choroby wystąpi co najmniej jeden przerzut do mózgowia. Mediana przeżycia tych chorych była historycznie mała, a ich leczenie jest szczególnie trudne, zwłaszcza w przypadku obecności objawów klinicznych. Metody postępowania mogą obejmować leczenie miejscowe, w tym radioterapię i leczenie neurochirurgiczne, oraz terapię systemową. U chorych bezobjawowych skuteczność i dobra toleran-

cja immunoterapii zostały udowodnione na podstawie opublikowanych wcześniej wyników badań klinicznych. W przypadku ipilimumabu wskaźnik odpowiedzi sięgał 16%, a w przypadku niwolumabu i pembrolizumabu — ok. 20%. W badaniu CheckMate 204 w grupie chorych bezobjawowych uzyskano dalszą znamienne poprawę wyników leczenia. W sytuacji dostępności terapii skojarzonej anty-PD-1 i anty-CTLA-4 (niwolumab z ipilimumabem) terapia dwulekowa powinna być leczeniem z wyboru u chorych w dobrym stanie ogólnym z bezobjawowymi przerzutami czerniaka do mózgowia. U chorych z przerzutami objawowymi wskaźnik odpowiedzi klinicznych wewnątrzczaszkowych również był istotny i wyniósł 16,7%.

Źródła

1. Tawbi HA-H, Forsyth PAJ., Algazi AP et al. Efficacy and safety of the combination of nivolumab (NIVO) plus ipilimumab (IPI) in patients with symptomatic melanoma brain metastases (CheckMate 204). *J Clin Oncol.* 2017; 35 (suppl) 9507–9507, doi: 10.1200/JCO.2017.35.15_suppl.9507.
2. Long GV, Atkinson V, Lo S, et al. Combination nivolumab and ipilimumab or nivolumab alone in melanoma brain metastases: a multicentre randomised phase 2 study. *Lancet Oncol.* 2018; 19(5): 672–681, doi: 10.1016/S1470-2045(18)30139-6.
3. Tawbi HA, Forsyth PA, Algazi A, et al. Combined nivolumab and ipilimumab in melanoma metastatic to the brain. *N Engl J Med.* 2018; 379: 722–730, doi: 10.1056/NEJMoa1805453.
4. Rutkowski P, Kiprian D, Dudzisz-Śledź M. Management of brain metastases in melanoma. *Oncol Clin Pract.* 2019; 15, 1: 51–61.

ASCO 2019 — wyniki odległej skuteczności terapii skojarzonej dabrafenibem z trametynibem u chorych na czerniaka w stadium nieoperacyjnym lub z przerzutami

Na kongresie ASCO 2019 Paul D. Nahan przedstawił wyniki analizy zbiorczej dwóch badań III fazy: COMBI-d (NCT01584648) i COMBI-v (NCT01597908). W badaniu COMBI-d chorzy byli leczeni dabrafenibem w dawce 150 mg 2 razy dziennie w skojarzeniu z trametynibem w dawce 2 mg raz dziennie (n = 211) lub dabrafenibem z placebo (n = 212). W badaniu COMBI-v chorzy otrzymywali dabrafenib w dawce 150 mg 2 razy dziennie w skojarzeniu z trametynibem w dawce 2 mg raz dziennie (n = 352) lub wemurafenib (n = 352). Pierwszorzędownymi punktami końcowymi były: w badaniu COMBI-d — czas wolny od progresji choroby (PFS, *progression free survival*), natomiast w badaniu COMBI-v — przeżycie całkowite (OS). Analizą zbiorczą objęto 563 chorych z medianą wieku 55 lat (zakres 18–91 lat), 57% stanowili mężczyźni, a 43% — kobiety. W momencie kwalifikacji do badań u 64% chorych choroba była w stadium zaawansowania M1c, u 19% w stadium M1b, u 13% M1a, u 3% chorych nie stwierdzono przerzutów

odległych (M0). Aktywność dehydrogenazy mleczanowej (LDH, *lactate dehydrogenase*) przy kwalifikacji do badań była w zakresie normy u 65% chorych. U około połowy chorych choroba obejmowała co najmniej trzy narządy. W grupie chorych leczonych dabrafenibem z trametynibem 5-letni wskaźnik PFS wyniósł 19% (95% CI 15–22%), a wskaźnik OS 34% (95% CI 30–38%). Spośród 561 chorych, u których przy kwalifikacji do badań stwierdzono chorobę mierzalną, u 19% zaobserwowano odpowiedź całkowitą, u 46% odpowiedź częściową i u 23% stabilizację. Wartość wskaźnika obiektywnych odpowiedzi (ORR, *objective response rate*) wyniosła 68% (n = 383; 95% CI 64–72%). W grupie chorych z prawidłową aktywnością LDH wskaźnik PFS wyniósł 25%, a OS 45% w porównaniu z — odpowiednio — 8% i 16% u chorych ze zwiększoną aktywnością LDH. U chorych z prawidłową aktywnością LDH i zajęciem mniej niż trzech narządów wskaźniki 5-letniego PFS i OS wyniosły odpowiednio 31% i 55%. Spośród 299 chorych, którzy

otrzymali kolejne linie leczenia po zakończeniu terapii dabrafenibem z trametynibem, 151 (51%) otrzymało terapię anti-CTLA-4 a 102 chorych leczenie anti-PD-1. Profil bezpieczeństwa terapii skojarzonej dabrafenibem z trametynibem był zgodny z wcześniej opisywanym, nie zaobserwowano nowych sygnałów dotyczących bezpieczeństwa. Nie raportowano zgonów związanych z leczeniem.

Komentarz

Leczenie systemowe czerniaka w stadium nieoperacyjnym lub z przerzutami obejmuje terapię anti-BRAF (w skojarzeniu z inhibitorem MEK) u chorych z obecną mutacją *BRAF* oraz, niezależnie od statusu mutacji *BRAF*, immunoterapię przeciwciałami anti-PD-1 (niwolumab lub pembrolizumab), ewentualnie terapię ipilimumabem (przeciwciało anti-CTLA4 w monoterapii lub w skojarzeniu z anti-PD-1). Optymalna

sekwencja leczenia, zwłaszcza w przypadku obecności mutacji *BRAF*, nie jest obecnie określona. Zastosowanie terapii skojarzonej inhibitorami BRAF i MEK wiąże się z dużym odsetkiem odpowiedzi, co potwierdziły wyniki opublikowanej na kongresie ASCO 2019 analizy zbiorczej badań COMBI-v i COMBI-d, oraz szybką poprawą w zakresie objawów choroby. Leczenie przeciwciałami anti-PD-1 pozwala uzyskać mniejsze odsetki odpowiedzi, są one jednak często długotrwałe.

Źródła

1. Nathan P, Robert C, Grob JJ, et al. Five-year analysis of dabrafenib plus trametinib in patients with BRAF V600-mutant unresectable or metastatic melanoma. *J Clin Oncol*. 2019; 37 (suppl; abstr 9507).
2. Schadendorf D, Long GV, Strojakovski D, et al. Three-year pooled analysis of factors associated with clinical outcomes across dabrafenib and trametinib combination therapy phase 3 randomised trials. *Eur J Cancer*. 2017; 82: 45–55.
3. Rutkowski P, Wysocki PJ, Nasierowska-Guttmejer A, et al. Czerniaki skóry. *Onkol Prakt Klin Edu* 2019; 5(1): 1–20.

ASCO 2019 — olaparyb zmniejsza ryzyko progresji lub zgonu o 38% w porównaniu z chemioterapią u chorych na raka jajnika z germinálną mutacją *BRCA*. Wyniki badania III fazy SOLO3

Wyniki badania II fazy (NCT00628251) z zastosowaniem olaparybu w dawce 200 mg 2 razy dziennie (n = 32) lub 400 mg 2 razy dziennie (n = 32) w porównaniu z pegylowaną doksorubicyną (n = 33) u chorych na nawrotowego raka jajnika z mutacją germinálną *BRCA* (z nawrotem przed upływem 12 miesięcy po leczeniu schematem opartym na pochodnej platyny), opublikowane w 2011 roku, wskazały na potencjalną korzyść z zastosowania inhibitora polimerazy poli-ADP-rybozy (PARP, *poly ADP-ribose polymerase*) w tej grupie chorych. Zaskakujące były jednak wyniki wskazujące na skuteczność stosowania pegylowanej doksorubicyny, które okazały się dużo lepsze w porównaniu z wcześniej opublikowanymi danymi. Badanie SOLO3 miało na celu potwierdzenie wyników skuteczności olaparybu uzyskanych w badaniu II fazy. W badaniu SOLO3 chore były w sposób losowy — w stosunku 2:1 — przydzielane do grupy leczonej olaparybem w dawce 300 mg 2 razy dziennie lub do grupy otrzymującej chemioterapię wybraną przez badacza (paklitaksel 80 mg/m² w dniach 1., 8., 15. i 22. w cyklu 4-tygodniowym; topotekan w dawce 4 mg/m² w dniach 1., 8., i 15. w cyklu 4-tygodniowym; gemcytabina w dawce 1000 mg/m² w dniach 1., 8. i 15. w cyklu 4-tygodniowym lub pegylowana doksorubicyna w dawce 50 mg/m² w dniu 1. cyklu 4-tygodniowego) do wystąpienia progresji choroby. Stratyfikacja opierała się na schemacie chemioterapii wybranym przez badacza,

liczbie wcześniejszych linii leczenia (2–3 wobec ≥ 4) oraz czasie, jaki upłynął od zakończenia leczenia chemioterapią opartą na pochodnej platyny (6–12 wobec > 12 miesięcy). Pierwszorzędowym punktem końcowym był ORR, drugorzędowymi punktami końcowymi natomiast PFS i bezpieczeństwo. Do badania włączono 266 osób, z czego do grupy leczonej olaparybem 178 chorych, a do grupy leczonej chemioterapią 88 chorych (47 otrzymało doksorubicynę, 20 paklitaksel, 13 gemcytabinę, 8 topotekan). U 84% chorych stwierdzono przy kwalifikacji chorobę mierzalną. Wartość ORR wyniosła 72% w grupie leczonej olaparybem wobec 51% w grupie otrzymującej chemioterapię. Hazard względny dla PFS, oceniony przez niezależną komisję, wyniósł 0,62 [95% CI 0,43–0,91; p = 0,013; mediana 13,4 wobec 9,2 miesiąca (olaparyb wobec chemioterapii wybranej przez badacza)] oraz 0,49 w ocenie przeprowadzonej przez badaczy (95% CI 0,35–0,70; p < 0,001; mediana 13,2 wobec 8,5 miesiąca). Najczęstszymi zdarzeniami niepożądanymi w grupie leczonej olaparybem były nudności (65% wobec 34% w grupie otrzymującej chemioterapię) oraz niedokrwistość (50% wobec 25%), a w grupie otrzymującej chemioterapię erytrodyzestezja dłoniowo-podeszwa (36% wobec 1% w grupie leczonej olaparybem) i nudności. W grupie leczonej olaparybem ciężkie zdarzenia niepożądane wystąpiły u 24% chorych w porównaniu z 18% u chorych poddanych chemioterapii, zdarzenia

niepożądane prowadzące do zakończenia leczenia wystąpiły zaś odpowiednio u 7% i 20% chorych.

Komentarz

Badanie SOLO3 to pierwsze badanie III fazy z losowym doбором chorych, w którym porównano skuteczność inhibitora PARP ze skutecznością chemioterapii innej niż oparta na pochodnej platyny, i czwarte pozytywne badanie II/III fazy u chorych na zaawansowanego raka jajnika. Stosowanie olaparybu w monoterapii u chorych na nawrotowego raka jajnika z obecną mutacją germinalną *BRCA* w badaniu SOLO3 pozwoliło na poprawę w zakresie ORR i PFS w porównaniu z chemioterapią (inną niż schematy oparte na pochodnej platyny). Należy sobie

jednak zadać pytanie, na ile poprawa w zakresie ORR i PFS stanowi rzeczywistą wartość kliniczną w kontekście wyraźnie wyższej toksyczności olaparybu w porównaniu z klasyczną chemioterapią. Niestety nie opublikowano danych dotyczących jakości życia chorych ani — tym bardziej — dotyczących czasu przeżycia całkowitego.

Źródła

1. Penson RT, Valencia RV, Cibula D, et al. Olaparib monotherapy versus (vs) chemotherapy for germline BRCA-mutated (gBRCAm) platinum-sensitive relapsed ovarian cancer (PSR OC) patients (pts): Phase III SOLO3 trial. *J Clin Oncol*. 2019; 37 (suppl; abstr 5506).
2. Kaye SB, Lubinski J, Matulonis U, et al. Phase II, open-label, randomized, multicenter study comparing the efficacy and safety of olaparib, a poly (ADP-ribose) polymerase inhibitor, and pegylated liposomal doxorubicin in patients with BRCA1 or BRCA2 mutations and recurrent ovarian cancer. *J Clin Oncol*. 2012; 30(4): 372–379.